

Αθήνα, 23-09-2024
Αρ. Πρωτ. :364

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΕΡΙ ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΩΝ ΜΕΤΑΘΕΣΕΩΝ

Η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων στα πλαίσια του καταστατικών της σκοπών επιθυμεί να εισφέρει λίγες σύντομες σκέψεις επί του νομικού ζητήματος που έχει ανακύψει ως προς τις προϋποθέσεις αυτεπάγγελτης μετάθεσης δικαστικού λειτουργού, μετά τη θέση σε ισχύ του ν. 5134/2024, καθώς αποτελεί ζήτημα ευρύτερου ενδιαφέροντος που αφορά την υπηρεσιακή και προσωπική ζωή όλων των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών.

Με τις παρακάτω σκέψεις εκφράζουμε την άποψη ότι υπό το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και τις πρόσφατες νομοθετικές αλλαγές που επέφερε στον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργιών ο ν. 5134/2024, μόνο ο χρόνος παραμονής στον ίδιο τόπο υπηρεσίας, δεν δύναται να υπαχθεί στους λόγους αυτεπάγγελτης μετάθεσης δοθέντος ότι:

α) η διαδικασία του άρθρου 22 ν.2172/1993 προϋποθέτει εξατομίκευση συμπεριφοράς που να δικαιολογεί την αυτεπάγγελτη μετάθεση, ήτοι παραβίαση συγκεκριμένης υπηρεσιακής υποχρέωσης ή κανόνα δικαίου,

β) με το ν. 5134/2024 θεσπίζεται ρητά κατηγορία καταρχήν αμετάθετων δικαστικών λειτουργών (πρωτοδίκες ειδικής επετηρίδας) η αυτεπάγγελτη μετάθεση των οποίων γίνεται μόνο σε δύο περιπτώσεις (βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα ή αδικαιολόγητη και σοβαρή καθυστέρηση έκδοσης αποφάσεων) και

γ) δεν υφίσταται νομοθετική ρύθμιση για χρονικό περιορισμό παραμονής στον ίδιο τόπο υπηρεσίας, ούτε προστέθηκε τέτοια με την πρόσφατη νομοθετική παρέμβαση του ν. 5134/2024.

Ειδικότερα:

Σύμφωνα με το άρθρο 22 ν.2172/1993 «1. Απόφαση για μετάθεση δικαστικού λειτουργού χωρίς αίτηση του ή για παράλειψή του από προαγωγή πρέπει να στηρίζεται σε εμπειριστατωμένη έγγραφη εισήγηση, στην οποία αναφέρονται υποχρεωτικά οι λόγοι που επιβάλλουν τη μετάθεση ή την παράλειψη. 2. Η εισήγηση κοινοποιείται, με μέριμνα του εισηγητή, στον ενδιαφερόμενο, στον οποίο παρέχεται εύλογη προθεσμία, όχι μικρότερη των δέκα (10) ημερών, για να υποβάλει υπόμνημα εάν το επιθυμεί. Το υπόμνημα υποβάλλει ο ενδιαφερόμενος στον εισηγητή, δικαιούται δε με αυτό να ζητήσει και αυτοπρόσωπη παράσταση στο συμβούλιο, οπότε υποχρεωτικώς καλείται σ' αυτό, πριν από τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες, και ακούγεται πριν ληφθεί σχετική απόφαση...».

Από τα παραπάνω συνάγεται σαφώς, ότι η διαδικασία για αυτεπάγγελτη μετάθεση δικαστικού λειτουργού ταυτίζεται με τη διαδικασία που ακολουθείται στην περίπτωση παράλειψης από την προαγωγή. Ως εκ τούτου, πρόκειται για μια διαδικασία με στοιχεία υπηρεσιακού ελέγχου και για τον λόγο αυτό ο νομοθέτης αξιώνει την τήρηση των προϋποθέσεων της «αρχής της προηγούμενης ακρόασης» καθώς και την ύπαρξη εμπειριστατωμένης έγγραφης εισήγησης με υποχρεωτική αναφορά στους λόγους που επιβάλλουν τη μετάθεση. Υπό αυτά τα δεδομένα, η αυτεπάγγελτη μετάθεση προσιδιάζει τόσο ως προς τη διαδικασία, τη φύση αλλά και τις εγγυήσεις, σε πειθαρχικό μέτρο σε βάρος του δικαστικού λειτουργού. Για τους λόγους αυτούς είναι αναγκαίο να περιλαμβάνει χαρακτηριστικά εξατομίκευσης, τόσο ως προς την αξιολογούμενη συμπεριφορά όσο και ως προς τον παραβιαζόμενο κανόνα.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 60παρ.3 ΚΟΔΚΛ όπως ισχύει μετά τον ν. 5134/2024: «Μετάθεση δικαστικού λειτουργού μπορεί να γίνει είτε ύστερα από αίτηση αυτού, είτε αυτεπαγγέλτως, προκειμένου να αντιμετωπισθεί υπηρεσιακή ανάγκη, η οποία πρέπει να εκτίθεται αναλυτικά στην απόφαση. Οι πρωτοδίκες της ειδικής επετηρίδας μπορούν να μετατεθούν σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 5108/2024 (Α' 65). Απαγορεύεται η μετάθεση που έχει σχέση με την άσκηση των δικαιοδοτικών και εν γένει υπηρεσιακών καθηκόντων του δικαστικού λειτουργού». Ειδικότερα, ως προς τις μεταθέσεις των πρωτοδικών ειδικής επετηρίδας με το άρθρο 9παρ.1 ν.5108/2024, ορίστηκε ότι «Οι υπηρετούντες, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος (15.09.2024) ειρηνοδίκες μπορούν να μετατεθούν μόνον κατόπιν αίτησής τους, με εξαίρεση τους

λόγους υποχρεωτικής μετάθεσης της παρ. 4 του άρθρου 60 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (ν. 4938/2022, Α' 109). Στις οργανικές θέσεις των εδρών πρωτοδικείων που έχουν καλυφθεί από δικαστές προερχόμενους από την ειδική επετηρίδα, μετατίθενται κατά προτεραιότητα δικαστές της ειδικής επετηρίδας». Τέλος, κατά το άρθρο 60παρ.4 ΚΟΔΚΔΛ «Η μετάθεση είναι υποχρεωτική, αν ο δικαστικός λειτουργός: α) υπέπεσε σε βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα, β) εμφανίζει αδικαιολόγητη και σοβαρή, κατά την κρίση του ανώτατου δικαστικού συμβουλίου, καθυστέρηση στην εκτέλεση των καθηκόντων του».

Με βάση τα παραπάνω διακρινόμενα, προκύπτει ότι οι πρωτοδικές ειδικής επετηρίδας μετατίθενται: α) μόνο με δική τους αίτηση και β) μόνο υπό τις ειδικές προϋποθέσεις του άρθρου 60παρ.4 (βαρύ πειθαρχικό, αδικαιολόγητη καθυστέρηση). Στο συμπέρασμα αυτό οδηγεί η συνδυαστική εκτίμηση των ως άνω διατάξεων καθώς ο νομοθέτης ως προς το ζήτημα των αυτεπάγγελτων μεταθέσεων αποκλίνει από τη γενική πρόβλεψη του άρθρου 60 παρ.3 ΚΟΔΚΔΛ ως προς τη δυνατότητα αυτεπάγγελτης μετάθεσης με επίκληση υπηρεσιακών αναγκών και ως προς τους πρωτοδικές ειδικής επετηρίδας περιστελλεί το εύρος των λόγων αυτεπάγγελτης μετάθεσης, σε αυτούς που περιοριστικά περιγράφονται στο 60παρ.4 ΚΟΔΚΔΛ (πειθαρχικό ή καθυστέρηση).

Ακολουθως γίνεται σαφές ότι ο νομοθέτης δυνάμει των ν.5108/2024 και 5134/2024 αναγνωρίζει πλέον ρητά σε δικαστικούς λειτουργούς την καταρχήν δυνατότητα – εφόσον δεν υπάγονται σε κάποια περίπτωση του 60παρ.4 -, να παραμείνουν εσαεί, μέχρι αφυπηρετήσεως στον ίδιο τόπο υπηρεσίας στον οποίο έχουν το πρώτον τοποθετηθεί. Η επιλογή αυτή του νομοθέτη - που αποτυπώνει μια πραγματικότητα δεκαετιών εκπορευόμενη από τη λειτουργία των πλέον καταργηθέντων Ειρηνοδικείων- σηματοδοτεί ταυτόχρονα και τη θέση του ενάντια στην αντίληψη ότι η παραμονή δικαστικού λειτουργού στην ίδια υπηρεσία, δημιουργεί άνευ άλλου τινός, υπόνοιες μεροληψίας για την εκτέλεση των καθηκόντων του. Είναι βέβαιο, ότι αν ο νομοθέτης υιοθετούσε την αντίληψη ότι η πάνω από ένα αριθμό ετών παραμονή στον ίδιο υπηρεσιακό τόπο, ενέχει τον κίνδυνο δημιουργίας εντυπώσεων σε βάρος της αντικειμενικότητας και αμεροληψίας του εκάστοτε δικαστικού λειτουργού, δεν θα θεσμοθετούσε με σαφήνεια το αμετάθετο των πρωτοδικών της ειδικής επετηρίδας, την ίδια στιγμή που αυξάνει τις αρμοδιότητές τους, ώστε σύντομα (μετά την ολοκλήρωση της επιμόρφωσης) να μπορούν να δικάζουν όλες τις αστικές υποθέσεις και μετά από δύο έτη από τη δημοσίευση του ν. 5108/2024 να δικάζουν και

μεγάλο μέρος των ποινικών υποθέσεων (άρθρο 7παρ.4 ν.5108/2024). Σημειώνεται ότι η παρέμβαση του νομοθέτη στο άρθρο 60 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργών είναι πολύ πρόσφατη (ν.5134/2024) και επομένως αν ήθελε να προσδιορίσει όρια στο χρόνο παραμονής στον ίδιο τόπο υπηρεσίας, ως αιτία αυτεπάγγελτης μετάθεσης, μπορούσε να το έχει θεσπίσει ρητά. Αντίθετα με την πρόσφατη νομοθετική παρέμβασή του, θεσπίστηκε διάταξη που βρίσκεται στην εντελώς αντίθετη κατεύθυνση.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν υφίσταται θεσμοθετημένος κανόνας δικαίου ή υπηρεσιακής συμπεριφοράς που να παραβιάζεται από μόνη την παρέλευση ενός ελεύθερα προσδιορισμένου αριθμού ετών παραμονής στην ίδια υπηρεσία, δεν μπορεί να προκύψει ποιο είναι το περιεχόμενο της αξιολογούμενης συμπεριφοράς και με ποιο τρόπο συνέχεται αυτό με υπηρεσιακές ανάγκες. Με βάση την αρχή της νομιμότητας, που εφαρμόζεται και στις υπηρεσιακές σχέσεις των δικαστικών λειτουργών, δεν είναι δυνατό να καταλογισθεί σε κάποιον παραβίαση κανόνα, που είτε δεν είναι σαφής, είτε δεν υφίσταται κατά το χρόνο του ελέγχου, ώστε να δύναται ο δικαστικός λειτουργός να τον γνωρίζει, γεγονός που γεννά το εύλογο ερώτημα: Πώς είναι δυνατό να επιβληθεί το ατομικό μέτρο της αυτεπάγγελτης υπηρεσιακής μετάθεσης, όταν δεν υφίσταται θεσπισμένος κανόνας που να παραβιάστηκε από δικαστικό λειτουργό;

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Χριστόφορος Σεβαστίδης

Εφέτης

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Παντελής Μποροδής

Πρωτοδίκης